

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตร
ระยะสั้นของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย

FARMERS' NEEDS OF SHORT COURSE AGRICULTURAL TRAINING
IN CHIANGRAI PROVINCE, THAILAND

โดย

นายอุดมศักดิ์ คำมูล

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความร่วมมือแห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2537

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรใน
จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย : นายอุดมศักดิ์ คำมูล

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)
30 / ๓ / ๓7

งานวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงสถานภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อทราบถึงความต้องการของเกษตรกรที่มีต่อการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของเกษตรกร และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการของเกษตรกรในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลกับเกษตรกรนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น ในจังหวัดเชียงราย การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและนำไปสัมภาษณ์เกษตรกรทั้ง 2 เขต ได้แก่ เกษตรกรในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลจำนวน 51 คน กับเกษตรกรนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลจำนวน 49 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 100 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างข้อมูลที่ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 44.68 ปี โดยเกษตรกรที่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลมีอายุเฉลี่ย 45.63 ปี ส่วนเกษตรกรที่อยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มีอายุเฉลี่ย 43.32 ปี และมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่าจำนวนร้อยละ 66.64

ที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จำนวนร้อยละ 51.20 โดยให้เหตุผลว่าไม่เคยมีเวลาว่างและไม่ทราบว่ามีการจัดฝึกอบรมขึ้น สำหรับรายได้ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ร้อยละ 27.11 มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 - 20,000 บาท และเมื่อคิดเฉลี่ยแล้วเกษตรกรมีรายได้ 23,119.5 บาทต่อปีต่อครัวเรือน ส่วนสถานภาพพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร พบว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ เพื่อทำการเกษตรมากกว่า 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.24 แต่เมื่อคิดค่าเฉลี่ยทั้งหมดเกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ เพื่อทำการเกษตรเฉลี่ยเพียง 10.89 ไร่

2) ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น เรื่องพืชสวน และ

2.1 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรเรื่อง ไม้ผล ผลการศึกษา พบว่า เรื่องของ ไม้ผลที่เกษตรกรต้องการฝึกอบรมมากที่สุดได้แก่ เรื่องลำไย รองลงมาได้แก่เรื่องของมะม่วงและลิ้นจี่ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ต้องการฝึกอบรมมากที่สุดได้แก่ การขยายพันธุ์ การเร่งการติดดอกออกผล การป้องกันกำจัดโรคและแมลง การวางแผน การปลูก ไม้ผล การเสริมราก การตัดแต่งกิ่ง การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย ไม้ผล และการถนอมอาหารตามลำดับ

2.2 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรเรื่อง พืชไร่ ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรต้องการฝึกอบรมในเรื่องของข้าว ถั่วเหลือง หอม กระเทียม และถั่วลิสง ตามลำดับ โดยเฉพาะในเรื่องที่ต้องการฝึกอบรมมากที่สุดคือเรื่องของการคัดและเก็บเมล็ดพันธุ์ เทคนิคในการเพิ่มผลผลิตข้าว การป้องกันกำจัดโรคและแมลง การวางแผนปลูก พืชหมุนเวียน และการทำนาแผนใหม่

3) ความแตกต่างของความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น ในเรื่องพืชไร่ พืชสวน ระหว่างเกษตรกรในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล และเกษตรกรนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรทั้ง 2 เขตมีความต้องการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งดังนี้

3.1 ในด้านพืชสวน เกษตรกรต้องการฝึกอบรมแตกต่างกันทางสถิติ ตามลำดับในเรื่องของพืชสวน เรื่องของการปลูกมะม่วงและลิ้นจี่ การขยายพันธุ์ การกำจัดวัชพืช การถนอมอาหาร (ลำไยตากแห้ง, บรรจุกระป๋อง) การขายผลผลิต

3.2 พืชไร่ เกษตรกรต้องการฝึกอบรมแตกต่างกันทางสถิติในเรื่องของถั่ว-
เหลืองและหอม-กระเทียม การวางแผนปลูกพืชหมุนเวียน การทำนาแผนใหม่ การปลูกพืชไร่
การใช้โรโตเบียมเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชตระกูลถั่ว การเตรียมเมล็ดพันธุ์ และการแปรรูปถั่วเหลือง
ตามลำดับ

ABSTRACT

Title : Farmers' Needs of Short Course Agricultural Training
in Chiangrai Province, Thailand

By : Udomsak kammoon

Degree : Master of agricultural Technology (Agricultural
Extension)

Major Field : Agricultural Extension

Chairman, Thesis Advisory Board :.....

(Associate Professor Dr.Thep Pongpanich)

..... 30 Oct. 1994

The research was carried out to investigate 1) personal socio-economic status of the farmers in Chiangrai province; 2) the farmers' needs of short course agricultural training ; and 3) differences in the needs of short course agricultural training between the urban and rural farmers. The data were collected by interviewing, using questionnaires, 100 samples of farmers, selected by sampling method, consisting of 51 urban farmers and 49 rural farmers. Data analysis and interpretation done by SPSS computer program.

The results were as follows:

1. Personal and socio-economic characteristics The farmers in Chiangrai province had an average age of 44.68 years the urban farmers were 45.63 years old on average; and the rural farmers, 43.32 years. 66.64 percent had completed grade 4 or equivalent. The percentage of the farmers attending short course agricultural training in the previous year was 48.80 and that of

the farmers with no previous training was 51.20. Those without previous training specified their inavailability of time and being unaware of the training organized. 27.11 percent of the farmers had an income of 10,001-20,000 baht per year. Their average annual income was 23,119.50 baht per family. 31.24 percent had over 15 rai of agricultural land, but the average was 10.89 rai

2. Needs of short course agricultural training in horticultural and field crops

2.1 Concerning the farmers' needs of training in horticultural crops, the topics related to longan were found to be most needed, followed by those related to mango and lychee. Other topics highly needed included plant propagation; flowering and fruiting stimulation; pest control; planning for fruit crop cultivation; rooting; pruning; watering; fertilizer application, and food preservation respectively.

2.2 Concerning their needs for training in field crops, topics related to rice were most needed, followed by soybean, onion, garlic, and peanut respectively. The topics in which the respondents needed to be trained included seed selection and storage; rice yield increasing techniques; pest control; planning for crop rotation; and modern rice farming system.

3. Differences in the needs of short course agricultural training between urban and rural farmers

The needs of training in horticultural and field crops between the two groups of farmers were significantly different.

3.1 Concerning horticultural crops, the farmers' needs of training were statistically different in growing mango and

lychee; propagation; weed control; food preservation (longan drying and canning); and marketing of products.

3.2 Concerning field crops, the farmers' needs of training were statistically different in relevance to soybean, onion, and garlic; crop rotation; modern rice farming; cultivation of field crops; use of rhizobium to increase yields of legumes; seed preparation; and soybean processing.